

**Diagnoza implementacji kompetencji kluczowych
w kontekście potrzeb, uwarunkowań lokalnych
i regionalnych oświaty
oraz rynku pracy**

**Zespół Szkół Ekonomicznych im. Cyryla Ratajskiego
w Śremie**

Opracowanie:
Magdalena Skrzydlewska
Magdalena Przybysławska-Gładysiak

Śrem 2010

SZKOŁA KLUCZOWYCH KOMPETENCJI. Ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych Polski centralnej i południowo – zachodniej” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia

Publikacja dystrybuowana jest bezpłatnie

LIDER PROJEKTU

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7-9

tel./fax +48 817491777

email: Sekretariat@wsei.lublin.pl

PARTNER PROJEKTU

Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

53-609 Wrocław, ul. Wagonowa 9

tel./fax +48 713561538

email: skk@dswe.pl

Spis treści

WSTĘP	5
I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY	
– Położenie geograficzne	5
– Charakterystyka uczniów szkoły	6
II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE	
1. Efekty kształcenia:	
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości	9
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej i przedmiotów matematyczno-przyrodniczych	9
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki...	9
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych	9
2. Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów	10
3. Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe	12
III. RYNEK PRACY	
– Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych szkoły	14
– Kompetencje kluczowe a rynek pracy	14
– Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy	15
IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH	
– Prognozy demograficzne	16
– Współpraca szkoły z zakładami pracy	16
– Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy	17
V. WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	18

WSTĘP

Diagnoza implementacji kompetencji kluczowych w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty i rynku pracy jest badaniem, które wykonane zostało w celu:

- oceny działań szkoły w kontekście potrzeb i uwarunkowań lokalnych i regionalnych oświaty i rynku pracy,
- charakterystyki uwarunkowań lokalnych i regionalnych szkoły.

Badanie przeprowadzono na próbie osób, w której byli:

- uczniowie z techników poszczególnych poziomów kształcenia,
- nauczyciele przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących,
- rodzice,
- lokalne i regionalne zakłady pracy,
- „sojusznicy” szkoły (zakłady opiekuńcze, instytucje współpracujące, organizacje pozarządowe),
- kierownictwo placówki.

W badaniu wykorzystano metody diagnozowania:

- analiza dokumentów,
- wywiad,
- analiza istniejącej sytuacji szkoły,
- analiza uwarunkowań środowiskowych szkoły.

Podstawowym narzędziem badawczym do zebrania informacji odnośnie funkcjonowania szkoły w zakresie analizowanych zagadnień była analiza SWOT.

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

Położenie geograficzne

Zespół Szkół Ekonomicznych im. Cyryła Ratajskiego znajduje się w Śremie, miejscowości położonej w odległości 42 km na południe od Poznania. Miasto liczy prawie 31 tys. mieszkańców, a całą gminę zamieszkuje ponad 40 tys. osób. Śrem jest miastem powiatowym. W ramach Zespołu Szkół Ekonomicznych funkcjonują:

- Technikum nr 1, kształcąca młodzież w zawodach:

- ekonomista,
- informatyk,
- logistyk,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1, która kształci uczniów w zawodzie:
 - sprzedawca,
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych.
Organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Śremie.
Krótki opis bazy dydaktycznej
W budynku szkoły znajdują się:
 - 16 izb lekcyjnych, w tym:
 - 12 ogólnodostępnych,
 - 4 pracownie komputerowe,
 - pracownia symulacyjna (obróć towarowo-pieniężny),
 - biblioteka,
 - świetlica.
 Szkoła posiada salę gimnastyczną z salą do aerobiku.

Na wyposażenie składają się: 22 komputery z 2002 roku, 24 komputery z 2006 i 20 komputerów z 2007 roku. W każdej pracowni znajduje się czarno-biała drukarka laserowa i skaner. Jedna wyposażona jest w ksero. Wszyscy nauczyciele korzystają z ksera w pokoju nauczycielskim, uczniowie z umieszczonego na korytarzu obok pokoju. W dwóch salach zamontowano bezprzewodowe rzutniki multimedialne, poza nimi można korzystać z dwu innych, przenośnych. W salach znajdują się telewizory z odtwarzaczami VHS lub DVD.

Na komputerach w pracowniach zainstalowano system operacyjny Windows XP. Uczniowie pracują z wykorzystaniem pakietu Office XP, 2003, 2007. Dodatkowo szkoła wykupiła licencje do korzystania z programów firmy Insert i Corel.

Wyposażenie biblioteki stanowi: 5000 woluminów, czasopisma, encyklopedie multimedialne, płyty i kasy dydaktyczne. Biblioteka pracuje w programie MOLL.

– Charakterystyka uczniów szkoły

W szkole uczą się 462 osoby, w tym w technikum – 393 osoby, a w ZSZ – 69 osób. Większa część uczniów pochodzi z terenów wiejskich: w technikum 205 osób, a w ZSZ 54 osoby.

Większość dojeżdżających uczniów pokonuje ok. 20 km z domu do szkoły. Najdłuższa trasa wynosi 35 km. W klasach technikum ekonomicznego i ZSZ zdecydowaną większość stanowią dziewczęta, w klasach technikum informatycznego

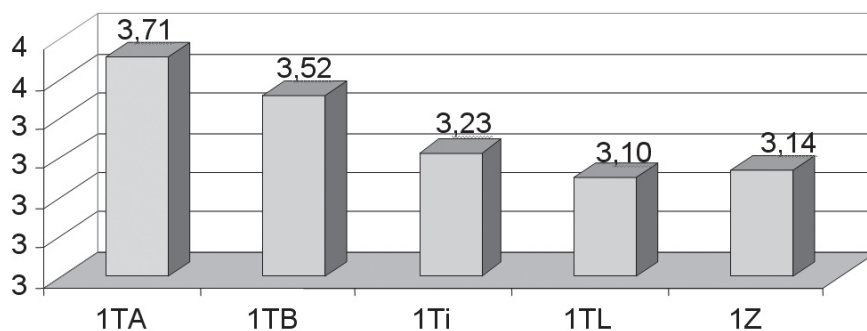
przeważają chłopcy, w klasach technikum logistycznego grupy mają podobną liczebność.

Punktacja uczniów przyjmowanych po gimnazjum:

- technik ekonomista: średnio 123 punkty (najwięcej 200, najmniej 63),
- technik logistyk: średnio 124 punkty (najwięcej 166, najmniej 63),
- technik informatyk: średnio 112 punktów (najwięcej 169, najmniej 58).

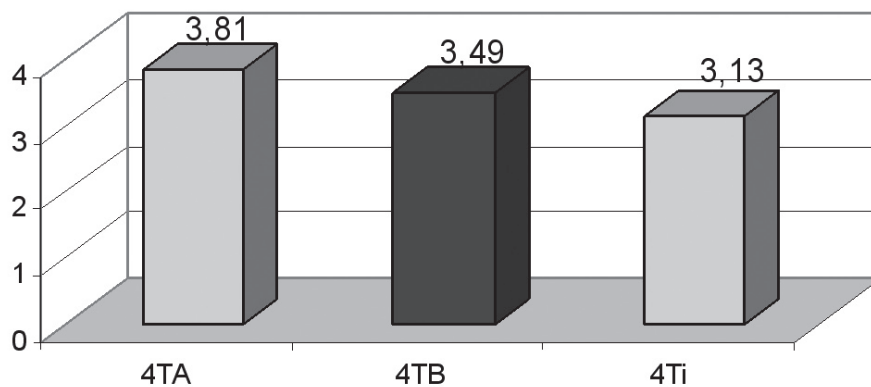
Młodzież przychodząca do techników często uważa, że wybierając kształcenie zawodowe, będzie miała mniej nauki. Często ich wybory są przypadkowe. Większość stara się sprostać stawianym im wymaganiom, ale zdarzają się osoby uważające, że nauka nie jest najważniejszą sprawą.

Średnie uzyskane w klasach pierwszych w I semestrze tego roku szkolnego.
Klasy pierwsze

Średnie uzyskane w klasach maturalnych w I semestrze bieżącego roku szkolnego.

Klasy maturalne

Zdawalność egzaminów maturalnych:

- 2005 rok – 92%,
- 2006 rok – 94%,
- 2007 rok – 98%,
- 2008 rok – 93%,
- 2009 rok – 94%.

Zdawalność egzaminów zawodowych (rok szkolny 2008/2009):

- technik ekonomista – 78%,
- technik informatyk – 48%,
- sprzedawca – 98%.
- Charakterystyka kadry pedagogicznej

Rada Pedagogiczna składa się z 52 nauczycieli, w tym:

- dyrektora, dwóch wicedyrektorów, kierownika szkolenia praktycznego,
- pedagoga, psychologa, dwóch bibliotekarzy, opiekuna świetlicy,
- 29 nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących,
- 6 nauczycieli posiadających uprawnienia do nauki przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych,
- 8 nauczycieli przedmiotów zawodowych.

Nauczyciele posiadają wykształcenie wyższe magisterskie, jedna osoba ma tytuł doktora. Nauczyciele mianowani i dyplomowani ukończyli przynajmniej jedno studia podyplomowe.

23 nauczycieli posiada uprawnienia egzaminatora OKE w swoich specjalnościach.

Nauczyciele wg stopnia awansu zawodowego:

- stażyści – 5 osób,
 - kontraktowi – 13 osób,
 - mianowani – 15 osób,
 - dyplomowani – 19 osób.
-
- Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych
 - niski poziom umiejętności z matematyki, logicznego myślenia, kojarzenia faktów i rozwiązywania problemów wśród uczniów przychodzących z gimnazjów,

- problemy uczniów z syntetyzowaniem i korelacją wiedzy zdobytej na różnych przedmiotach nauczania, w szczególności przedmiotach zawodowych,
- brak umiejętności łączenia wiedzy z praktyką,
- brak odpowiednio wyposażonych pracowni przedmiotowych.

II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

1. Efekty kształcenia:

- kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości

Uczniowie osiągają wyniki egzaminów zbieżne z wynikami osiąganymi w trakcie nauki. Biorą udział w konkursach. Wyniki uzyskiwane przez absolwentów na egzaminach są porównywalne i wyższe od uzyskiwanych w województwie. W części II pisemnego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, dotyczącej przedsiębiorczości, najniższy wynik to 14/20 punktów, a najwięcej osób uzyskało wynik 18 lub 19 punktów.

- kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej i przedmiotów matematyczno-przyrodniczych

Uczniowie i absolwenci potrafią wyszukiwać, analizować i oceniać pozyskane informacje. Posługują się różnego rodzaju oprogramowaniem. Dobierają sprzęt i oprogramowanie do potrzeb wykonywanego zadania. Znają zasady ergonomii pracy, potrafią zaprojektować bezpieczne stanowisko.

- kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki

Uczniowie i absolwenci dokonują obliczeń związanych z wykonywanym zawodem, np. obliczanie wskaźników, podatków, programowanie. Poziom zdobytych umiejętności matematycznych jest na tyle wysoki, że umożliwia zdanie matury, ale w dolnych granicach zaliczenia.

- kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych

Uczniowie i absolwenci w ramach nauki języka obcego zawodowego kształcą umiejętności pozwalające na funkcjonowanie w obcojęzycznym środowisku zawodowym. Poziom umiejętności językowych uczniów jest na tyle wysoki, że osiągają na maturze wyniki zbliżone do uzyskiwanych w liceach ogólnokształcących w okolicy.

2. Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów

W zawodzie technik ekonomista:

- przygotowywanie prelekcji, pokazów,
- prowadzenie rozmów z kontrahentami, współpraca w grupach,
- wypełnianie dokumentów w językach obcych,
- przygotowywanie pism dla zagranicznych kontrahentów,
- ćwiczenie rozmów z kontrahentami w językach obcych,
- przygotowywanie dokumentów aplikacyjnych w językach obcych,
- szacowanie wyników,
- obliczenia związane z prowadzeniem ewidencji księgowej,
- naliczanie wynagrodzeń i związanych z nimi obciążeń,
- analiza wykresów,
- obliczanie wskaźników wydajności,
- przygotowywanie prezentacji multimedialnych,
- tworzenie listy płac, zestawień,
- wyszukiwanie danych,
- tworzenie analiz ekonomicznych, finansowych,
- obsługa programów biurowych,
- zapoznanie z przepisami prawa i konsekwencjami jego nieprzestrzegania,
- zapoznanie z zasadami postępowania, regułami zachowania przyjętymi w różnych środowiskach, społeczeństwach,
- przygotowanie dokumentacji związanej z zakładaniem firmy,
- poznawanie metod rozwiązywania problemów i konfliktów, prowadzenie negocjacji,
- prezentacja własnej osoby podczas np. rozmowy kwalifikacyjnej,
- zasady dotyczące zachowania się w biznesie, przy stole, ubioru itd.,
- poznawanie innych kultur, zwyczajów, religii.

W zawodzie technik logistyk:

- analiza i interpretacja tekstów specjalistycznych,
- przygotowywanie prelekcji,
- czytanie, tłumaczenie, analiza i interpretacja obcojęzycznych tekstów specjalistycznych,
- przygotowywanie wypowiedzi w językach obcych,
- prowadzenie rozmów z współpracownikami, kontrahentami,
- obliczenia związane z prowadzeniem ewidencji magazynowej,

- analiza wykresów,
- obliczanie wskaźników wydajności, rotacji,
- dobieranie środka transportu na podstawie obliczeń związanych z normami składowania, ładownością pojazdów,
- opracowywanie dokumentów z wykorzystaniem standardowych programów biurowych,
- opracowywanie dokumentów z wykorzystaniem oprogramowania do obsługi magazynu,
- korzystanie z urzędzeń ułatwiających funkcjonowanie magazynu,
- znajomość zasad funkcjonowania urzędzeń pozwalających sprawować nadzór nad przesyłką ładunku, środkami transportu,
- prowadzenie negocjacji z kontrahentami,
- świadomość wpływu transportu na otoczenie,
- znajomość etyki zawodowej,
- planowanie i organizacja pracy,
- czynniki estetyczne w firmie i jej otoczeniu,
- rozumienie relacji biznesu i kultury.

W zawodzie technik informatyk:

- interpretowanie pojęć informatycznych,
- analiza działania i tworzenie oprogramowania wspomagającego różne dziedziny życia,
- nauka sposobów komunikacji z potencjalnym klientem usług informatycznych,
- analiza obcojęzycznych tekstów dotyczących zagadnień informatycznych,
- prowadzenie rozmów z potencjalnymi klientami,
- tłumaczenie instrukcji obsługi urzędzeń, oprogramowania,
- tłumaczenie poleceń wykorzystywanych w obcojęzycznych aplikacjach,
- przygotowywanie prezentacji multimedialnych dla obcojęzycznych odbiorców,
- korzystanie z oprogramowania wykonującego obliczenia, np. MS Excel,
- tworzenie oprogramowania wykonującego obliczenia,
- rozwiązywanie problemów związanych z oprogramowaniem z wykorzystaniem metod analizy matematycznej,
- wyciąganie wniosków na podstawie opisu sytuacji i podejmowanie czynności naprawczych,
- wykorzystywanie Internetu jako źródła informacji, e-learning,
- umiejętność weryfikacji uzyskiwanych danych,
- programowanie w językach programowania zewnątrzstrukturalnych i obiektowych,

- zarządzanie siecią i nowoczesnymi systemami operacyjnymi,
- wykorzystywanie multimediów,
- tworzenie grafiki, filmów,
- świadomość zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu,
- znajomość zasad bezpiecznej pracy z komputerem,
- przestrzeganie praw autorskich,
- tworzenie własnego oprogramowania,
- wykorzystywanie narzędzi teleinformatycznych w kontaktach z pracodawcą,
- rozwijanie działalności poza fizycznym miejscem zatrudnienia, praca zdalna,
- tworzenie serwisów WWW dotyczących różnych wydarzeń.

3. Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe

Porozumiewanie się w języku ojczystym:

- kontakty z innymi ludźmi,
- rozumienie tekstu,
- porozumiewanie się w mowie i w piśmie,
- dostosowanie sposobu komunikowania się do zaistniałej sytuacji,
- poszukiwanie różnych informacji, gromadzenie ich i przetwarzanie.

Porozumiewanie się w językach obcych:

- czytanie i analiza tekstów w językach obcych,
- kontakty międzynarodowe w ramach Unii Europejskiej i inne,
- obsługa klientów i partnerów biznesowych.

Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne:

- szacowanie wyników,
- kalkulacja, np. cen produktów i usług, kosztów,
- rozliczenia z urzędami – ZUS, US,
- obliczanie wskaźników,
- obliczenia związane z tworzeniem oprogramowania komputerowego,
- posługiwanie się narzędziami i urządzeniami techniki biurowej, magazynowej, sprzedażowej i komputerowej.

Kompetencje informatyczne:

- wyszukiwanie potrzebnych danych,

- wykorzystywanie danych komputerowych ułatwiających i przyspieszających pracę,
- ocena i selekcja dostępnych informacji,
- szybki i bez ograniczeń sposób komunikowania się,
- krytyczna analiza wartości pozyskanych informacji.

Umiejętność uczenia się:

- szybkie zapoznawanie się z ciągle zmieniającymi się przepisami,
- zapoznawanie się z nowymi trendami, technologią,
- ciągły rozwój człowieka,
- pokonywanie przeszkód w celu osiągnięcia powodzenia,
- organizacja pracy własnej i grupy współpracowników.

Kompetencje społeczne i obywatelskie:

- świadomość praw i obowiązków,
- świadome korzystanie z przysługujących obywatelowi praw, np. przekazanie 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego,
- rozumienie konieczności terminowego i należytego rozliczenia się z obciążeń na rzecz państwa,
- rzetelne i poprawne prowadzenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej działalności gospodarczej,
- poszanowanie symboli narodowych,
- świadomość bycia ambasadorem kraju poza jego granicami.

Inicjatywność i przedsiębiorczość:

- radzenie sobie w różnych sytuacjach,
- podejmowanie działalności gospodarczej,
- tworzenie nowych miejsc pracy,
- znajomość swoich mocnych i słabych stron.

Świadomość i ekspresja kulturalna:

- tolerancja,
- świadomość lokalna, narodowa,
- poczucie tożsamości,
- zdolności estetyczne,
- zasady właściwego zachowania się w różnych sytuacjach.

III. RYNEK PRACY

– Regionalny i lokalny rynek pracy w aspekcie specjalności zawodowych szkoły

Sytuacja na lokalnym rynku pracy:

- Stopa bezrobocia (31.01.2010):
 - powiat śremski – 10,1%,
 - województwo wielkopolskie – 9,8%,
 - kraj – 12,7%.
- Liczba osób bezrobotnych:
 - wg stanu z 28.02.2010 – 2493 osoby,
 - wg stanu z 28.02.2009 – 1526 osób.
- Najliczniej reprezentowane grupy bezrobotnych (stan z 28.02.2010):

Ogółem – 2493 osoby, w tym:

- z wykształceniem zasadniczym zawodowym i poniżej – 1496 osób (~60% ogółu),
- kobiety – 1215 osób (~49% ogółu),
- w wieku poniżej 25 lat – 753 osób (~30% ogółu),
- bez kwalifikacji zawodowych – 624 osób (~25% ogółu),
- osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki – 263 osoby (~11% ogółu).

Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie śremskim – 7610:

- 73 duże (powyżej 50 pracowników),
- 255 średnich (10–50 pracowników),
- 7282 małe (do 9 zatrudnionych).

Zawody deficytowe (wskaźnik deficytu wyższy niż 1,1):

- pracownik od spraw osobowych – (wskaźnik) 5,0,
- grafik komputerowy – 5,0,
- pracownik biurowy – 3,3,
- sekretarka – 1,2.

– Kompetencje kluczowe a rynek pracy

Pracodawcy oczekują od kandydatów do pracy, aby w czasie rozmowy kwalifikacyjnej wykazali się kompetencjami związanymi z kulturą i ekspresją kulturalną. Kandydaci bardzo często posiadają odpowiednie umiejętności, ale nie potrafią ich „sprzedać” pracodawcy. Umiejętne, estetycznie przygotowane dokumentów

aplikacyjnych jest często niedocenianą przez osoby ubiegające się o pracę sztuką. Często o zatrudnieniu przesądzają kompetencje związane z posługiwaniem się językami obcymi. Duże znaczenie ma również inicjatywność i przedsiębiorczość, które to kompetencje są szczególnie mile widziane u kandydatów do pracy.

– **Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy**

Liczba absolwentów – rocznik 2008/2009

OGÓŁEM – 959 osób,

w tym: ZSE w Śremie – 148 osób,

w tym:

technik ekonomista – 49 osób,

technik informatyk – 25 osób,

sprzedawca – 37 osób.

Absolwenci zarejestrowani w PUP w Śremie (w okresie do 31.10.2009 r.)

OGÓŁEM – 59 osób (~40 % ogółu absolwentów),

w tym:

• technik ekonomista – 29 osób (~ 59% ogółu),

• technik informatyk – 11 osób (44% ogółu),

• sprzedawca – 13 osób (~ 35% ogółu),

• liceum profilowane – 6 osób (25% ogółu).

Aktywizacja absolwentów – rocznik 2008/2009

(w okresie do 31.10.2009 r.)

• zarejestrowani w PUP w Śremie – 59 osób,

• skierowani na aktywne formy – 22 osoby,

w tym:

– na staże – 19 osób,

– osoby skierowane do pracy w ramach refundacji kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy – 2 osoby,

– na szkolenia – 1 osoba.

Najliczniej oferowane stanowiska pracy

(w okresie od 01.01. do 31.12.2009 r.):

168 ofert – pracownik administracyjny/biurowy,

93 oferty – robotnik gospodarczy/placowy,

85 ofert – sprzedawca,

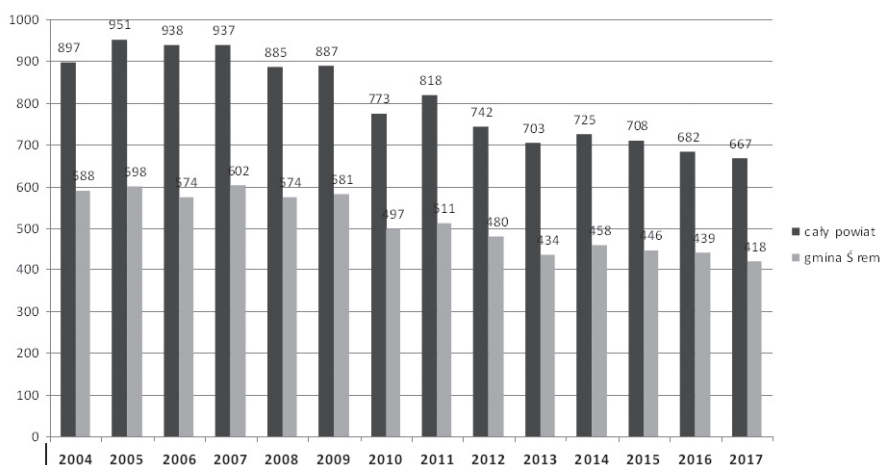
30 ofert – szwaczka.

Możliwości zatrudnienia absolwentów ZSE w Śremie (w okresie od 01.01. do 31.12.2009 r.):

- 168 ofert – pracownik administracyjny/biurowy,
- 93 oferty – robotnik gospodarczy/placowy,
- 85 ofert – sprzedawca,
- 12 ofert – technik logistyk,
- 11 ofert – technik informatyk.

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH

– Prognozy demograficzne

Wykres przedstawia liczbę absolwentów gimnazjów w poszczególnych latach.

– Współpraca szkoły z zakładami pracy

Szkoła prowadzi współpracę w zakresie praktyk uczniowskich z następującymi firmami:

- TECHNIK EKONOMISTA
- POWSZECHNA SPÓŁDZIELNIA SPOŻYWCÓW „SPOŁEM” W ŚREMIE
- SPÓŁDZIELNIA INWALIDÓW „WARTA” W ŚREMIE, UL. MICKIEWICZA
- SPÓŁDZIELNIA INWALIDÓW „WARTA” W ŚREMIE
- SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA W ŚREMIE
- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWE „POLIN” SP. ZO.O.
- URZĄD SKARBOWY W ŚREMIE

- ŚREMSKI SPORT SPÓŁKA Z O.O.
- „STOLMAT”, CHRZĄSTOWO 60
- SPÓŁDZIELCZY BANK LUDOWY IM. KS. P. WAWRZYŃIAKA
- BANK POLSKA KASA OPIEKI SA, ODDZIAŁ W ŚREMIE
- BANK BPH SPÓŁKA AKCYJNA ODDZIAŁ W ŚREMIE
- BANK ZACHODNI WBK SA, 1 ODDZIAŁ ŚREM
- PRZEDSIĘBIORSTWO ROLNE PHU „KSIĄŻ-ROL” SP. Z O.O.
- COMPLEX UBEZPIECZENIA TOMASZ PRAŁAT
- AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA, BIURO POWIATOWE W ŚREMIE
- TECHNIK LOGISTYK
- SEZAM-ŚREM SP.Z O.O., ZBRUDZEWO
- DEFOR SA
- BEJOT SP. Z O.O., MANIECZKI EUROTRONIC
- ŁUKASZ WALCZAK ŚRODA WLKP
- PKS
- DUTRON ŚREM SPÓŁKA Z O.O., PSARSKIE
- PW KORMEX, UL. POZNAŃSKA 108
- DOMO-MEBLE SP. Z O.O., PSARSKIE
- CAT LC POLSKA SP. Z O.O.
- KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W ŚREMIE

- **Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy**

Szkoła podejmuje działania, których celem ma być wykształcenie u uczniów umiejętności pozwalających dostosować się do zmieniających się realiów rynku pracy, takich jak:

- uświadamianie im konieczności ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji,
- wdrażanie umiejętności planowania własnych działań, właściwej organizacji pracy,
- uczenie precyzyjnego wyrażania swoich myśli, porozumiewania się w sposób zrozumiały dla innych oraz odczytywania znaków pozawerbalnych,
- konieczność nauki pracy zespołowej,
- twórcze rozwiązywanie problemów, umiejętność dostrzegania problemów, stawiania hipotezy, jej weryfikowanie oraz korzystanie z posiadanej wiedzy w nowych sytuacjach,

- wykorzystanie informacji i posługiwanie się technologią informacyjną, korzystanie z nowych źródeł informacji, gromadzenie ich i przetwarzanie,
- łączenie wiedzy teoretycznej z praktyką.

Szkola bierze udział w projekcie „Daj mi szansę, a uwierzę w siebie – stanę się fachowcem”. Celem projektu jest zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej 80 uczniów zawodowych szkół ponadgimnazjalnych powiatu śremskiego poprzez zorganizowanie w okresie od września 2009 do sierpnia 2011 kompleksowych działań edukacyjnych.

Ponadto w fazie weryfikacji jest projekt „Informatyk bez granic” (wniosek złożony w ramach programu Leonardo da Vinci). Dotyczy on praktyk zawodowych i stażów dla osób uczących się.

V. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Na podstawie badań uzyskano następujące dane:

Informacje zebrane od uczniów:

Analiza SWOT Charakterystyka uczniów Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – orientacja na rynku pracy, – bieżące wiadomości, – znajomość języków obcych, – wiedza o danym zawodzie, – znajomość zapotrzebowania na zawody na lokalnym rynku, – kwalifikacje ekonomiczne, informatyczne i logistyczne, – znajomość przepisów, – dobre poinformowanie o działaniach na rynku, – rozwijanie swoich zainteresowań, – znajomość kursów giełdowych, – aktualne dane z zakresu prawa pracy, – praktyki w zakładach, – odwiedziny w zakładach pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – zdobycie pracy, – wyjazd za granicę, – doświadczenie, – tworzenie nowych miejsc pracy, – zakładanie własnych firm, – lepsza praca, – świadome podejmowanie decyzji, – zwiększenie możliwości znalezienia pracy, – lepiej płatna praca, – wybór odpowiedniego kierunku kształcenia.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – zmiana kontrahentów w firmie zagranicznej, – brak zapotrzebowania na ekonomistów, – praca nie spełnia naszych oczekiwań, – niewystarczająca wiedza z matematyki i języka angielskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – nauka kolejnego języka obcego, – konkurencja, – niezadowolenie z pracy, – bezrobocie, – braki w nauce ujawniające się na studiach, – rozczarowanie dotyczące pracy.

Informacje zebrane od rodziców:

Analiza SWOT
Charakterystyka uczniów
Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - konsekwentnie dążenie do celu, - podnoszenie kwalifikacji w innych zawodach, - skrupulatność, - świadomość zagrożeń (braku pracy), - dalsza nauka, aby zdobyć wyższe wykształcenie i praktykę, - dobre przygotowanie do zawodu, - dobre wykształcenie jest podstawą lepszej przyszłości, - otwartość na zmiany, - języki odce, - nauka przedmiotów zawodowych, - komunikatywność, - chęć rozwijania się, - znajomość zasad prowadzenia własnej działalności, - ambicja, ciągła nauka, dobra organizacja, - podejmowanie nowych wyzwań - otwartość w stosunku do innych. 	<ul style="list-style-type: none"> - dotacje ze środków unijnych, - szanse na znalezienie pracy, - możliwość praktyk.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - nieśmiała, mało komunikatywna młodzież, - rozbieżność pomiędzy zdobywaną wiedzą a wymaganiami pracodawców, - przedmioty dodatkowe, - brak motywacji, - nieprzystosowanie się do potrzeb rynku. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak pracy.

Informacje zebrane od nauczycieli:

Analiza SWOT

Charakterystyka uczniów

Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorczość, - elastyczność, - kreatywność. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój placówki, - łatwe znalezienie sobie miejsca na rynku pracy, - możliwość samozatrudnienia, - możliwość szybkiego znalezienia pracy.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - plan lekcji, - braki w wiedzy, - brak doświadczenia, - niedostateczna znajomość rynku. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak higieny pracy, - zły wybór zawodu, - ograniczony wybór na rynku pracy, - problemy ze znalezieniem pracy (stanowisko wymaga doświadczenia).

Informacje zebrane od uczniów:

Analiza SWOT

**Współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących
z nauczycielami przedmiotów zawodowych
Wykorzystywanie wiedzy merytorycznej i pedagogicznej
w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> • wymagający nauczyciele dzięki podnoszeniu poprzeczki dobrze przygotowują uczniów do pracy, • realizacja programu przedmiotów zawodowych, • większe pojęcie o pracy, do której szkoła przygotowuje, • praktyki, • aktualne informacje o rynku pracy, • lepsze przygotowanie do pracy, • podobny tok nauczania, • przekazanie większej wiedzy, • wykorzystywanie przez nauczycieli uczących przedmiotów zawodowych wiedzy praktycznej w nauczaniu, • praktyczne i teoretyczne przygotowanie do zawodu, • łatwiej przyswajalna wiedza. 	<ul style="list-style-type: none"> • nauczanie podstaw potrzebnych do podjęcia pracy w wyznaczonym zawodzie, • możliwość znalezienia lepszej pracy, • możliwość znalezienia pracy przez uczniów, • szeroka wiedza, • większa wiedza, • większe umiejętności, • lepszy start w życiu, • lepsza kadra pracownicza.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • brak współpracy pomiędzy nauczycielami, • prowadzenie lekcji bez spójności tematycznej, • czasami nudne zajęcia, • brak wsparcia nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących, • za dużo wiedzy do przyswojenia, • przeładowanie materiału nauczania, • nadmiar wiedzy teoretycznej nad praktyczną, • apatia, brak ambicji, motywacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • program powinien być blokiem tematycznym, • brak wiedzy, spowodowany nieinteresującymi zajęciami, • dużo ludzi poszukujących pracy z podobnymi kwalifikacjami, • mniejsza wiedza, • mniejsze szanse w znalezieniu pracy przez uczniów, • choroby.

Informacje zebrane od rodziców:

Analiza SWOT

Współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych

Wykorzystywanie wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> wymagający nauczyciele dzięki podnoszeniu poprzeczki dobrze przygotowują uczniów do pracy, realizacja programu przedmiotów zawodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> nauczanie podstaw potrzebnych do podjęcia pracy w wyznaczonym zawodzie.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> brak współpracy pomiędzy nauczycielami, prowadzenie lekcji bez spójności tematycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> program powinien być blokiem tematycznym.

Informacje zebrane od nauczycieli:

Analiza SWOT

Współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych

Wykorzystywanie wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> pracownie komputerowe, dobra współpraca kadry, właściwa współpraca na odpowiednim poziomie. 	<ul style="list-style-type: none"> szkolenie nauczycieli w zakresie obsługi komputera, podwyższenie poziomu kształcenia, możliwość korelacji programowej, wymiany wiedzy w celu kształtowania umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> mało sal lekcyjnych, programy pisane tak, że nie ma możliwości wykorzystania wiedzy z innych przedmiotów, tylko następuje powielanie tych samych treści, brak odpowiedniej liczby godzin przypadających na konkretne przedmioty. 	<ul style="list-style-type: none"> likwidacja kierunku, strata czasu na treści mało ważne, niemożliwość kształtowania w pełnym zakresie umiejętności i postaw uczniów szkół zawodowych.

Informacje zebrane od uczniów:

Analiza SWOT

**Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych
Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych
i rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - doksztalcanie się, - otwieranie nowych profili szkół, - liczne kursy zawodowe, - szkolenia, - umiejętność dostosowywania się, - otwieranie nowych klas, - nowe kierunki kształcenia, - otwarcie nowych szkół logistycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - znalezienie pracy, - otwarcie innych, nowych klas, - znalezienie lepszej pracy, - poszerzanie wiedzy, - likwidowanie bezrobocia, - większe możliwości na rynku pracy, - dobra i dostateczna wiedza.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - za dużo uczniów w klasach, - chodzenie do szkół na zmiany, - coraz droższe kursy dokształcające, - długie kolejki w oczekiwaniu na kurs, - zbyt długi czas spędzany w szkole, - brak środków pieniężnych na otwarcie nowych szkół, - małe zaciekawienie, - rywalizacja o dostanie się do szkoły, - chaos, - niewykwalifikowani nauczyciele, - rywalizacja o miejsce pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt duża liczba logistyków na rynku pracy, - przeludnienie, - niespełnione oczekiwania, - zagubienie uczniów, - rodzenie się agresji w aspekcie dużych kompetencji, - stres, - brak wolnego czasu, - choroby, - samobójstwa.

Informacje zebrane od rodziców:

Analiza SWOT

**Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych
Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych
i rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – dobrze wykształcona kadra nauczycielska, – program pracy dostosowany do wymagań zawodu, który uczniowie będą wykonywali, – nauczanie przedmiotów potrzebnych ekonomistom, – zaspokajanie potrzeb uczniów w zdobywaniu wiedzy i zawodu, – bardzo dobre przygotowanie do pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – zachęcenie uczniów do pracy, – kształtowanie charakteru, – odpowiednie przekazanie wiedzy potrzebnej do znalezienia pracy, – rozwój umysłu młodego człowieka, – przekazywanie treści w sposób zrozumiały i łatwo przyswajalny, – dzięki dobremu przygotowaniu duże szanse na zdobycie pracy lub prowadzenie własnej firmy.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie lekcji wg nowych programów, – zaangażowanie uczniów w prace wspólne. 	<ul style="list-style-type: none"> – duże obciążenie programowe, zbyt wiele informacji w krótkim czasie do przyswojenia, – podawanie suchych faktów bez prezentacji.

Informacje zebrane od nauczycieli:

Analiza SWOT

**Kadra pedagogiczna w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych
Umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych
i rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – nauczyciele szybko i sprawnie dopasowują programy do nowych wymagań podstawy programowej, – znajomość kompetencji kluczowych, – umiejętność korelacji programów z kompetencjami kluczowymi, – zgrane grono. 	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki poziom kształcenia, – możliwość (dostosowania) zawarcia kompetencji kluczowych w programach z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych i rynku pracy, – synergie.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – przemęczenie kadry spowodowane pracą dodatkową, – ograniczenia realizacji niektórych elementów uwzględniających potrzeby rynku pracy ze względu na ramy podstawy programowej, – mała motywacja nauczycieli, którzy chcą coś zrobić, ze strony dyrekcji. 	<ul style="list-style-type: none"> – praca realizowana tylko w ramach podstawy programowej, – obniżenie efektów kształcenia, – trudności w realizacji wszystkich kluczowych kompetencji, – popadanie w marazm.

Informacje zebrane od rodziców:

Analiza SWOT

**Kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły
Pobudzenie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych
oraz przygotowanie młodzieży do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none">- umiejętność poprawnego wysławiania się,- obsługa komputera,- umiejętność uczenia się,- posiadanie umiejętności językowych,- posługiwanie się językiem ojczystym i obcym.	<ul style="list-style-type: none">- odpowiednie przygotowanie w szkole w zakresie informatyki, kulturalnego zachowania i wysławiania się,- kółka zainteresowań,- możliwość nauki w szkole oraz wykorzystanie jej w przyszłej pracy,- znalezienie pracy.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">- słaba znajomość języków obcych,- brak wiary w samego siebie,- brak wiary we własne siły.	<ul style="list-style-type: none">- prowadzenie zajęć językowych w szkołach podstawowych i gimnazjalnych na zbyt niskim poziomie,- nieumiejętność posługiwania się w życiu językiem obcym,- brak pracy.

Informacje zebrane od uczniów:

Analiza SWOT

**Kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły
Pobudzanie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych
oraz przygotowanie młodzieży do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – zdobywanie nowych doświadczeń, – zdobywanie nowych umiejętności, – kółka zainteresowań, – rozmowy na temat kariery zawodowej, – praktyki, – wysoki poziom nauczania w zakresie informatyki, umiejętności komputerowe, – otwarcie nowych szkół z ciekawymi profilami, – umiejętność komunikowania się i życia w społeczeństwie, – znajomość praw, – znajomość reguł zachowania, – pomysłowość, – otwartość, – logiczne myślenie. 	<ul style="list-style-type: none"> – większe zarobki, – realizacja swoich celów, – zmniejszenie bezrobocia, – dofinansowania do szkoleń, – podwyższenie standardu życia, – szacunek, – lepsze miejsce w hierarchii społecznej, – znalezienie lepszej pracy, – trafne pomysły w życiu zawodowym, – łatwość zawierania kontaktów w pracy, – odpowiedzialne działania.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – brak środków na realizację i podnoszenie posiadanych umiejętności, – rywalizacja, – brak środków finansowych na rozwijanie niektórych umiejętności, – brak wystarczających umiejętności uczniów w zakresie matematyki i posługiwania się językiem obcym, – brak wystarczających kwalifikacji uczniów, – żmudność. 	<ul style="list-style-type: none"> – bezrobocie, – nieradzenie sobie w życiu, – nieradzenie sobie w szukaniu pracy, – znudzenie ucznia, – brak zainteresowań, – brak samodzielności.

Informacje zebrane od nauczycieli:

Analiza SWOT

**Kompetencje zawodowe i kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów szkoły
Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy i ich uwzględnianie w pracy z uczniem**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie inicjatywy, -korelacja pomiędzy kompetencjami zawodowymi a kompetencjami kluczowymi, - dobre przygotowanie teoretyczne, - podejmowanie działań mających na celu podnoszenie kompetencji kluczowych wraz z zawodowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój placówki, - zajęcia pozalekcyjne, - dobre podstawy dające szansę na realizację swojej drogi życiowej, - możliwość, poprzez realizację konkretnych zadań przedmiotowych, realizacji kompetencji kluczowych (i odwrotnie).
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - małe grupy działaczy, - ciągłe zmiany w podstawach programowych, a więc także w kompetencjach zawodowych, - brak realnego doświadczenia w zawodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wypalenie nauczycieli z inicjatywą, - brak stabilności programowej, wprowadzający „bałagan” w realizacji kompetencji zawodowych, jaki kluczowych, - problemy ze znalezieniem zakładów, które dają szansę na zdobycie doświadczenia.

Informacje zebrane od uczniów:

Analiza SWOT

**Współpraca szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy
Znajomość wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy i ich uwzględnianie w pracy z uczniem**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - znajomość potrzeb i wymogów rynku pracy, - znajomość aktualnych przepisów Kodeksu Pracy, - praktyki w zakładach pracy, - przygotowanie do pracy (poznanie nieznanych dokumentów, rozmowa kwalifikacyjna), - wykwalifikowani nauczyciele, - większa wiedza uczniów, - praktyczne zadania w zakresie ekonomii, - trafienie w zainteresowania ludzi, - dobra współpraca z uczniem. 	<ul style="list-style-type: none"> - lepsze przygotowanie do pracy, - możliwość znalezienia pracy, - lepsze miejsca pracy, - przyjemność z pracy, którą się wykonuje, - większe zarobki, - kształcenie uczniów w zawodach, w których jest praca, - świadomość zmian na rynku pracy.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - brak znajomości potrzeb i wymogów w danej pracy, - brak znajomości potrzeb rynku, - brak atrakcyjności pracy dla uczniów, - przymusowe śledzenie zmian w rynku. 	<ul style="list-style-type: none"> - mniejsze szanse na znalezienie lepszej pracy, - konkurencja na rynku, - niespełnione oczekiwania, - niezadowolenie z pracy, - brak miejsc pracy, - zrezygnowanie.

Informacje zebrane od nauczycieli:

Analiza SWOT

**Współpraca szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy
Pobudzanie aspiracji edukacyjnych i zainteresowań uczniów, rozwijanie umiejętności kluczowych
oraz przygotowanie młodzieży do kontynuowania nauki i funkcjonowania na rynku pracy**

SILNE STRONY	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> – znajomość lokalnego rynku pracy, – bezpośredni kontakt z przedsiębiorcami, – chętni do pracy uczniowie, – szkoła reagująca na potrzeby rynku. 	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość odbycia przez uczniów praktyk i staży, – projekty unijne, – kształcenie w nowych zawodach.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – brak wystarczającego zainteresowania i współpracy ze strony przedsiębiorstw, – słabe wsparcie organu prowadzącego, – ograniczona i krótkowzroczna ocena urzędów pracy co do potrzeb rynku. 	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość (w późniejszym czasie) pojawienia się problemów ze znalezieniem przez uczniów miejsc, w których mogą odbywać praktykę, – zbyt mało pieniędzy na edukację, – brak fachowców.

Rodzice nie posiadali na ten temat żadnych informacji.

Po opracowaniu danych uzyskanych od badanych osób, analizie dokumentów i wypowiedzi pracodawców można wnioskować:

- W przypadku charakterystyki uczniów
Uczniowie widzą przewagę silnych stron, podobnie jak rodzice. Wszyscy zauważają szanse na rynku pracy, jednak mała liczba wskazywanych zagrożeń nie oznacza, że ich nie ma. Zauważany jako zagrożenie brak pracy ma bardzo duże znaczenie i może równoważyć wiele szans i atutów uczniów. Mimo to młodzież dzięki swojej elastyczności i wykształceniu ma duże szanse na rynku pracy.
- W przypadku współpracy nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych
Uczniowie widzą współpracę nauczycieli znacznie lepiej niż rodzice i sami zainteresowani. Wskazywane przez nich silne strony mają jednak znacznie niższą wagę niż to, co znajduje się po stronie słabości i zagrożeń. Współpracę między nauczycielami przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych należy znacząco poprawić.
- W przypadku kadry pedagogicznej w aspekcie kształtowania kompetencji kluczowych
Kadra jest właściwie przygotowana do rozwijania kompetencji kluczowych. Rodzice i nauczyciele widzą więcej mocnych niż słabych stron. Pokrywa

się także opinia uczniów i nauczycieli o przewadze zagrożeń nad szansami. Konieczne jest wzmacnianie silnych punktów i praca nad ograniczeniem słabych. Należałoby się również zastanowić nad dostrzeganymi zagrożeniami i starać się maksymalnie im przeciwdziałać, w zakresie możliwości szkoły.

- W przypadku kompetencji zawodowych i kompetencji kluczowych uczniów i absolwentów szkoły

Według badanych rozwijanie kompetencji kluczowych i zawodowych jest w szkole realizowane z przewagą silnych stron. W otoczeniu przeważają szanse nad zagrożeniami. Ta dziedzina jest realizowana i postrzegana bardzo pozytywnie.

- W przypadku współpracy szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy
Rodzice odmówili wzięcia udziału w badaniu, twierdząc, że nie posiadają na ten temat żadnej wiedzy. Nauczyciele i uczniowie wskazali na przewagę silnych stron nad słabymi. Konieczny jest jednak stały monitoring zagrożeń ze względu na fakt, że niektóre ze wskazanych, mimo że jest ich mniej niż silnych stron, mogą mieć znaczącą przewagę nad szansami.

- Na podstawie prognoz demograficznych
Analizując prognozy demograficzne, należy wskazać na mniejszą liczbę młodzieży, która rozpocznie kształcenie w szkołach średnich i zasadniczych zawodowych w następnych latach. Byłaby to duża możliwość poprawienia warunków kształcenia ze względu na mniej liczne klasy. Niestety, organy prowadzące mają na ten temat inne zdanie, są skłonne raczej likwidować oddziały klasowe, niż zezwolić na mniejszą ich liczebność.

- Na podstawie oczekiwań pracodawców
Z wypowiedzi pracodawców wynika, że nie oczekują oni wcale pracownika, który w wieku 20 lat wszystko już umie. Słabo oceniają jednak przygotowanie uczniów do zaprezentowania im swoich umiejętności. Uczniowie nie potrafią określić swoich kompetencji i właściwie sprzedać ich na rozmowie kwalifikacyjnej. Niestety, często też programy nauki zawodu nie uwzględniają pewnych umiejętności, których oczekivaliby pracodawcy.

W procesie zdobywania kwalifikacji zawodowych największe problemy sprawiają uczniom przedmioty oparte na obliczeniach matematycznych. Uczniowie słabo analizują dane liczbowe, mają problemy z obliczeniami, nie potrafią korzystać z narzędzi informatycznych wspomagających pracę. Często zamiast rozwijać znajomość funkcjonowania programów typu MS Excel, uczą się dopiero podstaw pracy z nimi. Wskazuje to na niski poziom kompetencji matematycznych i informatycznych.

Tworząc programy, należałoby zwrócić uwagę na:

- rozwijanie podstawowych umiejętności obliczeniowych, ponieważ obecne programy zakładają, że uczeń wszystko umie, a tak nie jest,
- konieczność powtarzania co pewien czas pewnych partii materiału, tak aby utrwalać u uczniów zdobyte umiejętności.
- w uwagach do realizacji programu należy wskazywać, że pewne zagadnienia można przerabiać z wykorzystaniem danych liczbowych i przykładów wziętych z praktyki zawodowej, co pomoże młodzieży powiązać ze sobą te zagadnienia.

W celu realizacji zwłaszcza ostatniego założenia konieczna jest ścisła współpraca nauczycieli matematyki, fizyki i chemii z nauczycielami przedmiotów zawodowych w celu koordynacji działań.

Zarówno pracodawcy, jak i rodzice wskazują na problemy z komunikatywnością uczniów i absolwentów, którzy mają trudności z przedstawieniem faktycznie posiadanych przez siebie umiejętności, publicznym występowaniem.

Na ten problem należałoby zwrócić szczególną uwagę w programach dotyczących przedsiębiorczości i języka obcego, ponieważ tam właśnie uczniowie powinni mieć możliwość nabycia przez odpowiednie ćwiczenia umiejętności związanych z kompetencjami dotyczącymi świadomości i ekspresji kulturalnej, również w języku obcym.

Należy też wprowadzać zagadnienia „zmuszające” uczniów do aktywności, do kontaktów z otoczeniem, pracodawcami, co zwiększy ich pewność siebie i możliwości komunikacyjne. W programie tym należy również uwzględnić treści, w ramach których wykonując zadania, uczniowie zmuszeni będą do lepszego zapoznania się z ofertami lokalnego rynku pracy i możliwościami zakładania i funkcjonowania na tym rynku przedsiębiorstw, ponieważ często wskazywaną w badaniach słabością jest brak znajomości tego rynku.

W programach języków obcych należałoby położyć nacisk na współpracę z nauczycielami przedmiotów zawodowych i włączyć do omawianych zagadnień treści związane z pracą zawodową. W opisie realizacji programu należy wskazywać prowadzącym zajęcia, aby poprzez realizowane treści uzmysławiali uczniom powiązanie świata zawodowego z prywatnym. Uczniowie często nie potrafią zestawić faktów i nie korzystają ze swojej wiedzy ogólnej na przedmiotach zawodowych.

Jak już wspomniano wcześniej, kompetencje informatyczne uczniów są również na niewystarczającym poziomie. Korzystanie z portali społecznościowych i komunikatorów nie ma dla nich tajemnic, ale oprogramowanie użytkowe to już inna sprawa.

wa. Faktem jest, że różne zawody w różnym stopniu wykorzystują dostępne oprogramowania. Tworząc nowe programy do przedmiotu technologia informacyjna, należałoby zwrócić uwagę, z jakiego oprogramowania najczęściej korzystać będą uczniowie w pracy zawodowej i na nie poświęcić więcej czasu. Wskazywałyby na to również głosy rodziców, którzy uważają, że dzieci często uczą się rzeczy mało im w życiu przydatnych. W takim układzie w przypadku technika ekonomisty i logistyka największy nacisk należy położyć na oprogramowanie biurowe, natomiast dla informatyków tę część zminimalizować, a rozszerzyć wiadomości o sieciach, multi-mediach itp.

Na podstawie badań i obserwacji można wnioskować, że znacznie lepsze rezultaty osiągaliby uczniowie pracujący w mniej licznych klasach, uczący się w oparciu o programy dobrze skorelowane z wymaganiami pracodawców. Należałoby zwiększyć udział pracodawców w tworzeniu programów nauczania przedmiotów zawodowych. Istotne jest również ciągłe podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej, aby dostrzegali zależność kompetencji kluczowych i zawodowych i właściwie współpracowali ze sobą na różnych przedmiotach ogólnokształcących i zawodowych.